

עין משפט
נר מצוה

בב א מיי פייג מהל' נדרים הל' בג ופי' מהל' מירות הלכה יד טוש"ע י"ד סימן רג סעי' י:

תורה אור השלם

1. דבר אל בני ישראל ואמרת אליהם איש או אשה כי יפלא לנדר נדר נזיר להזיר לז' במדבר ו ב

מוסף רש"י

שלא מעל אדם בעולתו. שלא היה שותף בין הקדשה לשמיטה שיצאו זה לידי מעילה (פסחים סו). תלתימים. לשון תלוים (שח"ש ה יא). בבבואה. דמות קולתמר פנים (קדושין טז). ופחו עלי יצור. ומחר עלי יצרי והנחיל לידי הכהור (נדר ד').

תוספות

והא קתני כנדרתם. ומה

דמתני' תיקשי ליה דקתני כנדתם והדר קתני נדר וי"ל דאין הי"י ולשניא נחא הכל: כהלל הוקן שבביאין בעזרה. וא"ת אכתי היכי קרי ליה נדנת כשרים הא ליכא שריותא כ"א כהלל כשהנדמה בעזרה ומתני' משמע בכל ענין ועוד דהא מינה נדרי קרבן אכל נדרי דקוים כגון שאסרי ככר עליו התם לא שייך טעם זה ואומר הרי"ר אליעזר כיון דכשרים מתנדבים בשום דבר בעזרה גם חוץ לעזרה נמי תפוס שפיר הנדבה בלשון זה ואף על גב דכשרים לא מתנדבים כה"ג אכל נדרי כשרים לא היו כלל בשום דבר אף כשהיא בעזרה נמי איכא חששא שמא תמות ויהא חייב באחריות ואמי לידי תקלה דכל תאחר הלכך כנדרי כשרים לא אמר כלום: בשחן תוהוין נודרין. תוהין לשון ותהא על הראשונות כלומר כשהן תוהין צעוותיהם ודואגין מן היסורין נודרין להגין מן היסורין וכשרבים עליהם ימי טומאה מתחרטין:

מ:

רן

כי קאמר ר"מ ננדר ננדבה לא קאמר. דקרא לא איירי אלא בנדרים ולא בנדבה: והקטני כנדבוסם נדר בנוזר ובקרנן. דאלמא שהכשרים נודרים והיכי מצינא לאוקמי כר"מ: ומסרלינן פני נדב ופירשו רבותי דהך קושיא בדין הוא דהוה מצי לאקשווי לה אגופא דמתני' דהא מתני' משמע שאין הכשרים נודרין מדקתני כנדרי כשרים לא אמר כלום ובתרי הכי קתני נדר אלא דמעיקרא דייק מתני' גופא דמפליג בין נדר לנדבה מני ובתרי דלוקי לה כר"מ דייקין היכי קתני נדר. ואינו נראה לי אלא ה"ק בשלמא אי לא מוקמינן לה כר' מאיר מצינן לפירשי דנדר של כשרים מתוך שהוא בראון גמור וכשר הדבר לעשות כן נדבה מקרי ואע"ג דאי אמרינן הכי לא שמעינן ליה לתנא דמפליג בין נדר לנדבה ולעלי אמרי' בפשיטות מאן תנא דשני ליה בין נדר לנדבה לעיל אמרינן הכי משום דקושטא דמילתא היא אכל הש"ס גופיה דחי לה לאידך גיסא ולומר דלאו רבי מאיר היא ולא שני לן בין נדר לנדבה ומתראא מתני' שפיר אלא אי אמרת רבי מאיר היא היכי מיקרי נדר דקרנן נדבה והרי כיון שאין הנדר ראוי לכשרים אי אפשר שיקרא נדבה: **נדבה נמי דלמא אחי זה לידי תקלה**. דאע"ג דאמר הרי זו דלמא פשע ומאחר להביא יותר משלש רגלים:

כהלל הוקן. אם אמר על כהמה המונחת בעזרה כנדבת כשרים נדר בקרבן שהרי כשרים מציאין בהמתן לעזרה^(א) ומקדישין אותה כדרך שהיה נוהג הלל הוקן: **מציאה חולין לעזרה**. לאו בעזרה ממש שאסור להביא חולין לעזרה אלא צפתח העזרה: **נדבה דנוזירוס מאי איכא למימר**. כלומר היאך כשרים מתנדבין מזירות והא אית להו למיחש דלמא אמו לידי תקלה: ה"ג **כשמעון הצדיק** ולא גרסי' סבר לה. והכי פירושא דכל שנדר מתוך עניין זה כל כך כוונתו ראויה דליכא למיחש לצא לידי תקלה: **אשם נזיר טמא**. שהתחיל למנות ונטמא בזמנ שסותר מנינו ומציא קרבן ומונה כתחלה: **ופחו יצרי עלי**. מיהר מל' פחו כמיסד^(ב) ובקש לטרדני מן העולם לילך אחרי מראה עיני: **נזיר להזיר לה'**. שנוירתו לשם שמים: **משום דאחי על חטא**. שנטמא: **כשהן סוהין נוזרין**. כשהן מתחרטין על מעשיהן הרעים: **ורבין עליהם ימי נוזירות**. שמתחלה לא נתכוונו אלא לשלשים יום: **מציאין חולין לעזרה**. לאו דוקא שכל זמן שלא התירן חכם מזירותן קיימת וקרבנותיהן חוצה עליהן אלא כעין חולין קאמר שמתוך שאין כוונתן ראויה אף קרבנותיהן אינן ראוין. אכל בהך גצרא שזא מן הדרוס ליכא למיחש להכי

כל בנויי פרק ראשון נדרים

רש"י

מסורת הש"ס

(א) [פסחים סו:]. (ב) נזיר ד': [תוספתא שם פ"ד]. (ג) [מנחות קו:]. (ד) [בראשית מט:].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה כי קאמר ר' מאיר אסור בנדר בלשון:

הגהות מהר"ב
רגשבורג

[א] רש"י ד"ה נדבה נמי וכו' אכל בכל תאחר לא וכו' צבוגא קמיתא לה דריש דף ד איתא להדיא דלף בנדבה עובר בכל תאחא. וכבר הרגישו בזה בשו"ת פנים מאירות ח"א סי' נט. ובשבות יעקב ח"ב סי' יג יעשו"ה מה שכתרו:

פירוש הרא"ש

כי קאמר ר"מ בנדר בנדרה לא קאמר. ולהכי תנא נדר לאפוקי נדבה: ופריך היכי משמע לה דמשום דמא' נדר זא למעוטי נדבה והא קתני כנדתם נדר בנוזר ובקרנן והאי נדר ע"כ נדבה היא משום דכשרים אינם נודרין: ובשני רמי נרב. ודיך התנא לעשות בין נדר לנדבה אכל לעולם לא קרי לנדר נדבה: מ"ש נדר דלא דלמא אחי זה לידי תקלת כל תאחר נדבה נמי דלמא אחי לידי תקלה למעול זה: כהלל הוקן. ראויה מפרשים שפירשו ויכוון דמשכחת לה נדבה בכשרים כי אמר כנדבתם ננדבת כשרים אינם מתנדבים אט און כהנמה עומדת בעזרה כי אמר כנדבת כשרים לא אמר כלום אלא כשהנמה עומדת בעזרה: שאגליך לשפירם. שאקבל עלי מזירות ותהיה תגלחתו לשם שמים: עליך אביר דאתי על חבא. ונגלי הוא לאדם חשוב לאטול דבר שקרב על חטא: כל אשמות נמי. וכ"ש חטאות אלא משום דאיידי בלשם נקט אשמות: בשחן תוהין. נהלינן על פורענותם ותולין אותו צעוותיהם ומהרהרין משוכה בלגס ועודרין: ונמצאו מביאין חולין בעזרה. לאו דוקא חולין בעזרה דהמר [ג"א

דנוזיר] אינו נעקר בחרטה אלא על ידי התרת חכם אלא כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין מזיר טהור מביא אשם אכל זה שהיה גדיק גמור הוא קיס ליה ביה שלא נתחרט בהארץ ימי טומאתו: ואף קרבנות סוף מזירות הם כחולין בעזרה אלא נקט אשם דפסיקא ליה לפי שאין מזיר טהור מביא אשם אכל זה שהיה גדיק גמור הוא קיס ליה ביה שלא נתחרט בהארץ ימי טומאתו: תני נרוב. ואע"ג דבקרא כמיב מזור נדבה נמי קרי מזור דלאו אורחיה דקרא למימר תמיד:

כי קאמר ר"מ^(א) **צנדר**. אסור בלשון נדרים דוקא קאמר: **אכל בנדבה לא אמר**. והיינו מתני' דקתני כנדבתם דכשרין נדרי בלשון נדבה: **והא קסני כנדבוסם נדר כו'**. דמשמע דבלשון נדר קאמר: **דלמא אחי זה לידי תקלה**. דכי אמר בל' נדר הרי עלי קרבן אחי זה לידי תקלה דעבר משום כל תאחר: **נדבה נמי'**. כי אמר הרי זו קרבן אחי זה לידי תקלה לידי גזיה ועבודה א| אכל בכל תאחר לא דכל היכא דאיתא צי גוא דרחמנא איתא: ופהללן. מתני' דקתני נדבה מותר כגון דעביד כהלל דמקדישה בעזרה דמו לא אחי זה לידי מעילה: **נדבה דנוזירוס מאי איכא למימר**. היכי עביד דלא לימי לידי תקלה דקתני נדב בנוזיר דמותר דכשרים מתנדבים בנוזירות: **סבר לה כשמעון הצדיק**. דמנוזיר לשם שמים כאותו שזא לפני שמעון הצדיק: **לא אכלאי אשם נזיר טמא**. דנוזיר שמיטמא מציא אשם ואח"כ מונה ימי מזירות אחר ומאותו אשם לא אכל. וטעמא מפרש לקמן: **זא לפני אדם אחד**. שזא להקריב קרבן מזירותו ולגלגל שערו: **ופחו יצרי עלי**. מתוך שראיתי צמים לזרתי כל כך נאה נתגבר עלי יצרי ובקש להציאני לידי מעשים רעים לטורדני מן העולם: **אמרתי לו**. כך אמר בעצמו: **עליך הכסוב אומר איש כי יפלא כו'**. דהיינו לה' לשם שמים:

דאחי על חטא. שטימא עצמו וכיון דאחי על חטא הוא א"כ לא צעי למיכל שום קרבן חטאת. אלא היינו טעמא דלא אכל אשם נזיר טמא: **כשהן סוהין**. מתפחדים כמו ופחדת לילה ויומם (דברים כח) ומתרגמינן ותהיה. כשהן כועסין נודרין שאינן נודרים לשם שמים אלא לשם כעס מנוזרין עצמן: **וכשהן מטמאין**. דאחא טומאה וסתרי להנהו יומי דמזירות וצבו למימני יומי מזירות אחר וריבה עליהן ימי טומאה דשמא מיטמא פעם אחרת וצעי למיסתר כל הני יומי דמזירות ומתחרטין בעצמן שנדרו וכיון דמתחרטין לא היו מזירות שגמא מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מציא חולין לעזרה: **בנוזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בזמירותו להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

לש"ש ונמצאו מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מציא חולין לעזרה: **בנוזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בזמירותו להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

לש"ש ונמצאו מציאין חולין לעזרה ומשו"ה לא אכל אלא מזה דודאי לש"ש הוא דעבד: **א"ה אפי' נזיר טהור**. דדלמא מתחרט על מזירותו ונמצא מציא חולין לעזרה: **בנוזיר טהור**. ליכא למיחש דמתחרט דכיון דלא נטמא ולא רבו עליו ימי טומאה ודאי לא מתחרט. ואי אמרת אפ"ה הוא מתחרט דאינו יכול לעמוד בזמירותו להא ליכא למיחש דאי לאו דאמיד בנפשיה קודם שנדר דיכול לעמוד צו לא הוה נדר ולא מיתחרט כל היכא דלא נטמא: אפילו

תמונה של אדם נדרהענין של נדר

תמונה של אדם נדרהענין של נדר